

نیز کسی جرأت تملك آن را نداشته به متنفذین می بخشند و مزد دست خود میگیرند .

گاهی بدرجه برای مصالح دولت دلسوزی !!! میکنند که یکنفر از اهالی کرمان در حدود بلوچستان قنواتی حفر میکند و امنای مالیه بیهانه اینکه از اراضی بی صاحب یعنی تپه و ماهور که ملك دولت است عبور میکند قنوات آن بیچاره را پر میکنند و بعد از يك سال دوندگی و کیل کرمان (۱) اجازه می دهند که مالیه از هر چاهی صد تومان بگیرد و مجدداً اجازه حفر قنوات را بدهد (۲) زمانی هم بدرجه حاتم بخشی میکنند که از وصول صدها هزار تومان عایدات مشروع دولت که دیگران می بلعند برای جزئی منافی که بخود ایشان میرسد صرف نظر میکنند و حتی از دادن يك راپرت بمرکز هم مضایقه مینمایند و یا اگر راپرتی بدهند اغلب مخالف حقیقت و برای اغفال مرکز است بقیه دارد

خرافات

چگونه وارد ادیان میشود؟

ما در نظر گرفته ایم که گاه گاهی تحت این عنوان راجع به بدع و خرافاتی که بتمادی ایام وارد مذهب میشود و بتدریج اصول و حقایق ادیان را میپوشاند مطالبی بنویسیم و اینک در این شماره از مذهب مسیح شروع می کنیم .

(۱) گویا میرزا شهاب الدین بود

(۲) در ممالک دیگر دولتها زمین های بایر و غیر مزروع را مجاناً بر مردم تقسیم میکنند و حتی كدك مالی هم مینمایند که مردم آن را برای خود آباد کنند ، حتی حکومت تحت الامری بین النهرین نیز این ترتیب را برای آبادی مملکت پیش گرفته

بنای مذهب مسیح مثل سایر ادیان آسمانی بر توحید مطلق و تنزیه باری تعالی از شائبه شرک بوده و مسیحیهای صدر اول مانند هر ملت موحدی از هر چیزی که منافی توحید خالص بود دوری مینمودند. تعظیم صور و تمایل، و تعایق شمایل مسیح و عذراء و قدسین در کلیساها بهیچ وجه معمول نبود، زیارت و طواف قبور پیشوایان مذهبی و طلب حاجت از آنها مخالف مذهب و مابین توحید میدانستند. در انوقت هر مسیحی حاجت و نیاز خود را بلا واسطه از حضرت احدیت درخواست مینمود و به شفیع و واسطه قائل نبود و بدرجه متمسک باین اصل بودند که اگر کسی در مقابل تمایل بزرگان دین و قبور صلحاء تعظیم مینمود و درو دیوار مراقد آنها را میسوسید کشیشان مسیحی او را مسخره و ملامت نموده و نسبت شرک به او میدادند، ولی بعد از آنکه ملل بت پرست بدیانت مسیح گرویدند آداب و عقاید و موهومات اجدادی خود را وارد مذهب جدید کرده و او را رنگ نصرانیت بدادند، مثلاً چون تعظیم صور و شمایل یکی از عواید و رسوم یونانیان بود، بعد از آنکه ملت یونان مذهب مسیح را اختیار نمود فن تصویر را نیز با خود آورده همانطور که قبلاً تمثال ارسطور و فیثاغورس را تعظیم و احترام میگذاشتند، بتعظیم شمایل مسیح و عذراء و حواریین پرداخته رفته رفته آنها را جزء شعائر مذهبی قرار دادند و آخر الامر در اواخر قرن سوم میلادی در میان تمام فرق مسیحی شایع گشته و در کلیساها معمول گردید

از آن به بعد آن دسته از روحانیین که در میان هر ملت دین را یکنوع تجارت میدانند، و بدبختانه عوام بیشتر بانها میگردند، برای خوش آمد عوام خرافاتی که راجع بمعجزات تمایل مقدسه اشتها داشت تأیید نموده و باین شکل قسمت زیادی که از عادات بت پرستی که ازین رفته بود مجدداً رواج یافته عبادت تمایل و تعظیم صلیب و سایر آثار مقدسه رسماً وارد کلیسا گردید، و بطوری این بدعت شیوع یافت که مسیحی صادق جز در مقابل تمثال مسیح و عذراء عبادت مشغول نمیشد

پس از مدتی بعضی عادات دیگر بت پرستی از قبیل روشن کردن شمع و سوزاندن و بخور در پیشگاه شمایل حضرت مسیح و نذر و نیاز کردن و طلب

حاجت نمودن از آن ضمیمه تعظیم تصاویر شده و در کلیساها معمول گردید؛ و بواسطهٔ هو و جنجالی که کشیش های خرافی در اطراف وقوع معجزات از تمثال ها راه انداخته بودند، رهبانهای عاقل و متدین نمیتوانستند حقایق دیانت را ب مردم بفهمانند و عوام را از این گمراهی و ضلالت مانع شوند، زیرا فوری دستهٔ دین فروش چماق تکفیر را بلند کرده با دست عوام بسر آنها میکوفتند

در آن ایام مردم غیر از صحبت معجزه حرفی نداشتند، مثلاً روزی میگفتند که فلان تمثال حرف زده، گاهی انتشار میدادند که فلان افلیج و کور را شفا داده است، و باین ترتیب پرستش تصاویر که اعظم ارکان بت پرستی است تا اواخر قرن ششم در میان مسیحیها طوری شیوع یافت که جزء شعائر رسمی نصرانیت شده و بزرگترین کلیساها که و ائیکان در مقدمهٔ آنها بود با بدیع ترین صور و تمائیل مزین شده بود، و به اندازهٔ در اینخصوص راه غلو پیمودند که حمل و نگهداری تصاویر مقدسه در نظر مسیحی مخلص از هر عبادتی بالاتر و از هر چیزی عزیزتر بود،

مسیحی مخلص در هنگام خطر و سختی بجای اینکه بخدای یگانه متوسل شود و با عزم و ارادهٔ خود بدفع خطر گوشد بان تمائیل متوسل می شد، نظامیان در میدانهای جنگ بعوض ابراز جلالت و مردانگی از آنها نصرت میخواستند و هر کدام يك بازوبندی از آن تمائیل داشت در قرن هشتم این بدعت بحدی شیوع پیدا نمود که در کلیساها بدون استثناء پرستش تصاویر معمول گردید

در آن اثناء کوکب فروزان اسلام که بیش از هر دیانتی مخالف رسوم و عادات بت پرستی است از افق حجاز طلوع نموده و ممالک مجاور را بحیطه تصرف خویش در آورد.

مسلمین پس از مشاهدهٔ اعمال مسیحیها آنها را بت پرست خطاب کرده و با همان نظر بانها مینگریستند

این مسئله بی اندازه بر کشیش های عاقل و مصلح ناگوار آمده و از اینرو جبن و محافظه کاری سابق را کنار گذارده علناً شروع بانقاد از

این اعمال نمودند، فتح شام و فلسطین که مرکز تمائیل مقدسه بود کمک بزرگی بکشیش های مصلح نمود، زیرا سقوط اماکن مقدسه بدست مسلمین بکلی اهمیت تمائیل را از بین برد، چه همه بموهوم بودن معتقدات خود پی برده، دانستند که از این تمائیل کاری ساخته نیست زیرا کسی که نتوانست از خود دفاع کند و حریم خود را بدشمن سپرد، برای دیگری چه تواند کرد

در آن اوقات لیون سوم بر اریکه سلطنت قسطنطنیه جلوس نمود. لیون یکنفر نظامی ساده بود که در جبال آشور نشو و نما یافته و از تعالیم عالیه بهره نداشت، لیکن استعداد و مواهب طبیعی او را در مصاف رجال بزرگ قرار داده بود، و چون مدت زیادی در میان مسلمانان و یهود بسر برده بود بی اندازه از تعظیم تمائیل متنفر بود ولی بواسطه مال اندیشی در آغاز جلوس طریقه تسامح پیش گرفته در معتقدات مردم دخالت نمود، بعد از آنکه مقام خود را ثابت دید، باصلاح مسائل داخلی توجه نموده و در اول وهله بفکر اصلاح مذهبی و نبرد باخرافات افتاد برای این منظور انجمنی از پیشوایان مذهبی تشکیل داد که در مسائل مذهبی نظر کنند

مجلس مزبور بر حسب دستور پادشاه عبادت تمائیل را منسوخ نموده مقرر داشت که تصاویر را از میان بردارند تا باعث رواج خرافات و موهومات نباشد، چند سال بعد از آن قانون دیگری وضع نمود که بموجب آن نگه داری و تعظیم هر نوع صورتی را منسوخ کرده تمام کلیساهای قسطنطنیه را از تمائیل عاری نمود، و حتی تمائیل مسیح و عذراء هر جا بود خرد نمودند.

بعد از لیون بسال ۷۵۴ پسرش قسطنطین جانشین او گردید پادشاه جدید نیز مثل پسر يك مجلس دینی تشکیل داد که از حیث عدد بر تمام مجالس سابق فزونی داشت زیرا ۳۳۸ اسقف در آن حاضر بودند لیکن این مجلس فقط نماینده کلیسای بیزنطیه بود نمایندگان پاپ و مطران اسکندریه و انطاکیه در آن حاضر نشدند

مجلس مزبور مقرر داشت که پرستش تصاویر و قرار دادن آنها در

معابد از آثار بت پرستی است و بر داشتن آنها جزء فرائض اولیه دیانت بشمار است .

این مجلس ساختن و استعمال صلیب را باز از این قاعده مستثنی نداشت ، زیرا میگفت صلیب نیز تجسم را میرساند ، و حتی فن تصویر را حرام کرده جزء عوائد بت پرستی شمرد ، و هر کسی که بساختن صلیب و تصاویر اشتغال میورزید ، اعم از اینکه کشیش یا از سایر مردم بود او را از ورود بکلیسا منع نمود

در سال ۷۶۶ دائرة این حکم را وسعت داده در اجرای آن بفشار متوسل گردید و بکلی از حل آثار مقدسه جلوگیری کرد ، و مخالفین را بتازیانه زدن و چشم کندن و زبان بریدن ، گاهی قتل نیز مجازات مینمود

در عهد ملکه ارینی که بنیابت پسر کوچک خود قسطنطین ششم سلطنت میکرد یکنوع ارتجاعی پیش آمد

زیرا ملکه مزبوره چون از یکطرف یونانی بود و از جهتی هم زن بیشتر مجذوب این قبیل مسائل می شود سخت از تصویر پرستی طرفداری نموده از هیچ نوع اذیت و آزاری نسبت برجال کلیسای ایقونونی ها که مخالف تصاویر بودند خود داری نمیکرد

مشارالیهها در سپتامبر ۷۸۷ در شهر نیسیه يك مجلس دینی بعضویت ۸۶۷ نفر که نمایندگان پاپ نیز از جمله آنها بودند منعقد ساخته که تمام مقررات مجلس قسطنطنیه را لغو نموده ، پرستش تصاویر را به ادعای اینکه یکی از شعائر مذهبی ارتودکس است تصویب نمود ، و برای تأیید مدعای خود برخی احادیث مجموله را از زبان راویان ساف در تأیید این بدعت در آن محضر قرائت کردند

ملکه ارینی به اباحت پرستش تصاویر قناعت نورزیده بلکه حکم تکفیر مجلس قسطنطنیه و اشخاصی که حکم او را اطاعت کرده بودند باز از مجلس صادر نمود

این انقلابات در اروپای غربی تأثیر سوئی کرد ، چنان که مردم آن سر زمین بهر دو دسته تعرض مینمودند یعنی مجلس قسطنطنیه و نیسیه را هر دو

انتقاد میکردند

رساله در این باب موجود است که بشارلمان پادشاه فرانسه نسبت میدهند، شارلمان همانطور که بیونانیهای صورت پرست حمله مینماید، ایقونیهای مخالف این عقیده را نیز سخت انتقاد میکند

پادشاه مزبور در ۷۴۹ مجلسی در فراهانکفورت با حضور سیصد اسقف که نماینده های پاپ هم جزء آنها بودند فراهم آورد و تصویب نامه ازان صادر نمود، که تمائیل چون گذشتگان را بخاطر می آورند در کلیساها باقی بمانند ولی نباید آنها را تعظیم و احترام نموده یا از آنها حاجت و نیازخواست این منازعه تا زمان پادشاهی تیوفیلوس در امپراطوری شرقی دوام داشت تیوفیلوس که از بزرگترین دشمنان تصاویر بود در سال ۸۳۲ قانونی برقرار نمود که بموجب آن تعظیم هرگونه تصویری را منع کرد و بانهایت شدت این قانون را بموقع اجرا گذارد، تا جائی که صورتگر معروفی مسمی به زاروس که صورتهای دینی را می ساخت گرفتار کرده و تازیانه زد، بعضی از کشیش ها را به بدترین انواع عقوبات مجازات نموده برخی کلمات اهانت آور را با داغی بر پیشانی او نوشت، چند سال بعد یوحنا نجرى به بطریگی کلیسای شرقی انتخاب گردید، یوحنا از بزرگترین دشمنان تمائیل و صور بود ولی چون مردی عاقل و حکیم بود طریقه اعتدال و تسامح پیش گرفت و چون امپراطور شاگردش بود خیلی در او نفوذ داشت امپراطور چون از اقدامات خود نتیجه نگرفت یوحنا را مجبور نمود که يك مجلس دینی از روحانیین تشکیل دهد، و تصویب نامه دینی بر حرمت تعظیم صور و تمائیل از آن صادر نموده مرتکبین را از ورود بکلیسا محروم کند، یوحنا فرمان پادشاه را اجابت نمود ولی چون خود مخالف فشار بود تصویب نامه مزبور نتیجه مطلوبی نداد بلکه ارتودکس ها را بعناد و اجاجت وادار نمود که مانند يك فریضه مذهبی پای بند تصویر پرستی شوند و باینواسطه جنک مذهبی در گرفت و خود امپراطور برای حفظ ایهت و حیثیت خویش وارد معرکه گردیده محض انتقام کشیش های مخالف را از دیر های خود بیرون کرده و عدء از روحانیین که بعلم و لیاقت

معروف بودند گرفتار ساخت

بالاخره مردم از این کشمکش های مذهبی بستوه آمده عقیده آنها نسبت باصل دین که منشأ اینگونه منازعاتش تصور میکردند سست گردید، و در نتیجه شعله تقوی و خدا پرستی در دلها خاموش شده بجای آن برخی تظاهرات لاطایل و شاخ و برگهای بی معنی برقرار گردید و سیل خرافات و اوهام طوری بر عقاید صحیح طغیان نمود که بکلی حقایق دین در زیر پرده های بدع و اوهام مستور گشت،

بعد از مرگ تیوفیلوس دو مرتبه آتش جنگهای مذهبی زبانه کشید، زیرا ملکه تیودورا که بنیابت پادشاه صغیر متصدی امور سلطنت گردید طرفدار تصویر پرستش بود، لذا طرفداران تصویر پرستی که تا آنوقت گاهی ظهور میکردند و زمانی متلاشی می شدند جانی گرفته از او تقاضا نمودند که بوسیله تشکیل يك مجمع دینی مقررات امپراطور سابق را لغو نموده قلم نسخ و بطلان بر تصویب نامه آن عهد کشند، ملکه با این تقاضا موافق بود ولی با بودن یوحنا بر اریکه خلافت روحانی تشکیل چنین مجلسی متصور نبود.

لیکن چون یوحنا مخالف تصویر پرستی بود و در علوم ریاضی و فلسفی که در آن عهد دلیل کفر و الحاد بود تبحر داشت منفور عوام بود و این خود بزرگتر حربه در دست مخالفین بود که تهمتی باو بسته کارش را بسازند. و از اینرو دیری نکشید که بجرم علم و دانش و حقیقت طلبی او را بساحری متهم نموده دربار، او را از مقام خود منفصل ساخته و بیکى از دیر های دور دست تبعید نموده، چندی بعد بتهمت اینکه چشم یکی از نمایندگان مقدسه را کور کرده چشمش را بیرون آوردند

بعد از عزل و مجازات یوحنا در سال ۸۴۲ مجلس جدیدی در قسطنطنیه بریاست بطریرک جدید مستودیوس منعقد گردید.

این مجلس قلم نسخ بر تمام عقاید و تعالیم ایقونونی ها که دشمن تصویر پرستی بودند کشیده و تا ابد آن قوانین را از تعالیم ارتودکسی زایل نمود.

طرفداران پرستش تصاویر بشکرانه این فیروزی یعنی اعاده صور و تمایل مقدسه بکلیسای قدسیه صوفیا در ۱۹ حزیران ۸۴۲ جشن باشکوهی گرفتند و تا هنوز کلیسای یونانی آنروز را مانند یکی از اعیاد مذهبی ارتودکس عید میگیرد

خلاصه بعد از جنگهای سخت و خونین دو قرن متوالی تصویر پرستی در مذهب مسیح بر اساسی ثابت و دائمی قرار گرفت

ورود

تمدن اروپا بچین

اولین دفعه که اهالی چین با تمدن اروپا آشنا بودند در مبارزه تریاک بود هنوز مردم چین باندازه از تمدن عقب مانده بودند که صرفه تریاک را ندیده و نفهمیده بودند. در قرن هفدهم کاشتن تخم تریاک بتوسط کمپانی هند غربی انگلیس در بنکاله بعمل آمد و برای فروش این زهر در کانتن شعبه تجارتی شروع بداد و ستد کرد. در قرن نوزدهم قیمت تریاک بدرجه تنزل کرد که توده هم شروع باستعمال آن نمود. نان و مصلحات فرنگی

در ۱۸۲۱ واردات تریاک بچین تقریباً ۴۶۲۸ صندوق و قیمت هر صندوق از ۱۲۳۵ دلار بیشتر نبوده است. بعد قیمت آن پنججاه در صد تنزل نمود و خرید تریاک آسان گردید بدرجه که در ۱۸۲۵ واردات به ۹۶۲۱ صندوق رسید و رفته رفته چون مردم به استعمال این زهر ککننده عادت کردند واردات ترقی کرده در ۱۸۳۰ به ۳۶۶۷۰ در ۱۸۵۴ به ۷۷۳۷۹ صندوق رسید از این به بعد ملتی که عمر خود را چندین هزار سال تلف نموده و از تمدن اروپا یعنی استعمال تریاک عقب مانده بود شروع بکاشتن تخم این زهر کرده و از وارد کردن آن نیز دست بکشید تا اینکه در سال ۴ - ۱۸۷۳ در هندوستان ۴ و ۶ میلیون کیلوگرم تریاک بعمل آمده و از آن ۱ و ۶ کیلوگرم قسمت چین شد و تا حال نیز هر ساله تا